ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420630510
AA43-0775-13/8

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 6.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente I.Kaļiņina,
tiesnese R.Paegle un tiesnesis M.Vīgants,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *V.D.* un *R.O.* pieteikumu par Garkalnes novada domes 2010.gada 30.marta lēmuma Nr.E-09/117 atcelšanu, sakarā ar Garkalnes novada domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 13.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 15.martā *V.D.* un *R.O.* (turpmāk abi kopā –pieteicēji) vērsās Garkalnes novada domē, lūdzot noteikt nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk – NĪN) 2010.gadam par pieteicējiem piederošo nekustamo īpašumu, kas atrodas Garkalnes pagastā, */ciems/*, */ielas nosaukums/* 10, */ielas nosaukums/* 11, */ielas nosaukums/* 12, */ielas nosaukums/* 13, */ielas nosaukums/* 14, */ielas nosaukums/* 15, */ielas nosaukums/* 16, */ielas nosaukums 2/* 13, */ielas nosaukums 2/* 14, */ielas nosaukums 2/* 16, */ielas nosaukums 3/* 1, */ielas nosaukums 3/* 2, */ielas nosaukums 3/* 3 un */ielas nosaukums 3/* 5 (turpmāk – nekustamie īpašumi), atbilstoši Valsts zemes dienesta (turpmāk – VIZD) 2010.gada 4.martā noteiktajām nekustamo īpašumu kadastrālajām vērtībām.

[2] 2010.gada 30.martā Garkalnes novada dome (turpmāk arī – pašvaldība) pieņēma lēmumu Nr.E-09/117 (turpmāk – Lēmums), ar kuru

atteica pārrēķināt piemērojamo NĪN. Lēmumā norādīts, ka aprēķinātās kadastrālās vērtības nodokļiem tiks piemērotas no 2011.gada 1.janvāra.

[3] Pieteicēji vērsušies tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt Lēmumu un uzlikt pienākumu izdot jaunu labvēlīgu administratīvo aktu. Tāpat *V.D.* lūdz atlīdzināt mantiskos zaudējumus Ls 1064,19 apmērā, savukārt *R.O.* – Ls 295,36 apmērā.

[3.1] Pieteicēji jau 2009.gada 16.novembrī lūdza noteikt nekustamajiem īpašumiem lietošanas mērķi atbilstoši zemes gabalu faktiskai lietošanai – meža zeme, jo pašvaldībai jau 2009.gada 9.decembrī bija pamats grozīt lietošanas mērķi pieteicēju nekustamajiem īpašumiem, kā rezultātā Valsts zemes dienests 2010.gada 1.janvārī būtu noteicis nekustamā īpašuma kadastrālo vērtību, kāda tā tika noteikta 2010.gada 4.martā.

[3.2] Pieteicējiem piederošo nekustamo īpašumu kadastrālās vērtības tika mainītas tikai 2010.gada 4.martā, tādējādi NĪN par 2010.gadu ir aprēķināts atbilstoši nekustamo īpašumu kadastrālajai vērtībai taksācijas gada 1.janvārī

[3.3] Pieteicējiem ir nodarīts mantiskais zaudējums Ls 1359,55 apmērā, kas ir starpība starp Garkalnes novada domes aprēķināto NĪN 2010.gadam un NĪN, kas pieteicējiem būtu jāmaksā, ja lietošanas mērķis būtu mainīts savlaicīgi.

[4] Garkalnes novada dome rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt kā nepamatotu šādu apsvērumu dēļ.

[4.1] NĪN aprēķina pēc tās nekustamā īpašuma vērtības, kas attiecīgajam īpašumam noteikta kalendārā gada 1.janvārī. NĪN pēc jaunās kadastrālās vērtības tiek aprēķināts sākot ar nākamo kalendāro gadu, jo NĪN taksācijas periods ir tieši kalendārais gads, nevis divpadsmit mēnešu periods no tā brīža, kad reģistrētas izmaiņas par attiecīgā nekustamā īpašuma kadastrālo vērtību.

[4.2] Visas izmaiņas, kas attiecas uz nekustamā īpašuma objektu, tostarp kadastrālo vērtību, reģistrē VZD Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrā, bet pašvaldība tikai izmanto šos datus, lai aprēķinātu NĪN.

[4.3] Lēmums konstatē faktisko situāciju attiecībā uz NĪN maksāšanas kārtību, kāda izveidojusies saskaņā ar likumā noteikto kārtību. Tādējādi pašvaldība nav aizskārusi pieteicēju tiesības vai tiesiskās intereses.

[4.4] Pašvaldībai ir aizliegts pārrēķināt jeb aprēķināt no jauna NĪN citā datumā, ja tiek reģistrētas izmaiņas attiecībā uz NĪN kadastrālo vērtību. Atceļot Lēmumu, pašvaldībai būs jāizdod tieši tāds pats administratīvais akts.

[4.5] Pieteicēju prasījums par zaudējumu piedziņu nav pamatots ar šīs administratīvās lietas priekšmetu, kas ir administratīvā akta atcelšana un labvēlīga administratīvā akta izdošana. Starp Lēmumu un mantiskajiem zaudējumiem nav konstatējama cēloņsakarība.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 13.decembra spriedumu pieteikums apmierināts.

[6] Tiesas spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem motīviem.

[6.1] Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem. Pieteicēju mērķis, vēršoties pašvaldībā ar lūgumu mainīt zemes lietošanas mērķi, faktiski bija samazināt NĪN pieteicēju nekustamajiem īpašumiem par 2010.gadu. Secīgi, nosakot pieteicēju nekustamajiem īpašumiem tādu lietošanas mērķi, atbilstoši kuram kadastrālā vērtība ir zemāka par agrāk noteikto, personām rodas pienākums samaksāt mazāku NĪN, nekā tas noteikts maksāšanas paziņojumos. Tātad pieteicēji pēc būtības ir iebilduši pret maksāšanas paziņojumos aprēķinātajām NĪN summām un pārsūdz maksāšanas paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli 2010.gadam samaksai noteiktās NĪN summas.

Tā kā lēmums, ar kuru tiek noteikts pienākums veikt nodokļu maksājumus, ir personai nelabvēlīgs administratīvs akts, lieta nav par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet gan par nelabvēlīga administratīvā akta, ar kuru atteikts pārrēķināt NĪN, atcelšanu.

[6.2] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta otrā un trešā daļa noteic, ka NĪN taksācijas periods ir kalendārais gads un ka NĪN aprēķina no nekustamā īpašuma nodokļa objekta kadastrālās vērtības pēc stāvokļa taksācijas gada 1.janvārī. Ja nekustamā īpašuma nodokļa objekts Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrā reģistrēts taksācijas gada laikā, nodokli aprēķina no kadastrālās vērtības objekta reģistrācijas brīdī.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta trešā daļa šādā redakcijā stājās spēkā 2010.gada 1.janvārī.

Tiesa atzina, ka likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta trešā daļa šādā redakcijā piemērojama apstākļiem, kad faktiskie apstākļi ir tiesiski mainījušies, jo vispārējais princips noteic, ka prettiesiska situācija nevar radīt tiesiskas sekas. Proti, ja taksācijas gada ietvaros faktiskie apstākļi ir mainījušies un šī apstākļu maiņa notikusi tiesiski, jaunā kadastrālā vērtība tiks attiecināta uz nākamo taksācijas gadu. Savukārt, ja prettiesiskas iestādes rīcības rezultātā kadastrālā vērtība nav noteikta savlaicīgi, nodoklis aprēķināms pēc tā brīža kadastrālās vērtības, kad prettiesiskā situācija novērsta. Pretēja šīs tiesību normas interpretācija nesasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, līdz ar to būtu pretēja tiesību normu saprātīgas piemērošanas principam.

Piemērojot šo tiesību normu izskatāmās lietas faktiskajiem apstākļiem, tiesa atzina, ka, ja iestāde sākotnēji pamatoti un tiesiski būtu noteikusi lietošanas mērķi nekustamajiem īpašumiem – izdevusi personai tiesisku, labvēlīgu aktu, pieteicējiem piederošo nekustamo īpašumu kadastrālā vērtība 2010.gada 1.janvārī būtu noteikta atbilstoši tai, kāda tā tika noteikta vēlāk – 2010.gada 4.martā.

Tādējādi pašvaldībai, labojot zemākās iestādes kļūdu, bija pienākums pārrēķināt pieteicēju nekustamajiem īpašumiem piemērojamo NĪN atbilstoši tai faktiskajai situācijai, kāda būtu, ja sākotnējais lēmums par lietošanas mērķa noteikšanu būtu tiesisks.

Līdz ar to tiesa atzina par pamatotu un apmierināmu pieteicēju pieteikumu par pienākuma uzlikšanu pašvaldībai pieņemt lēmumu, ar kuru tiktu pārrēķināts NĪN 2010.gadam atbilstoši Valsts zemes dienesta 2010.gada 4.martā noteiktajām nekustamo īpašumu kadastrālajām vērtībām.

[6.3] Pieteicēju prasījums atlīdzināt nepamatoti samaksāto NĪN nav uzskatāms par atlīdzinājuma prasījumu Administratīvā procesa likuma 92.panta izpratnē.

Šis prasījums izriet no pieteikumā ietvertā pamatprasījuma, jo pieteicēju mērķis faktiski ir novērst prettiesiskās situācijas radītās sekas. Citiem vārdiem, ja pašvaldība 2010.gada 30.martā būtu pieņēmusi lēmumu par NĪN pārrēķinu, pieteicējiem būtu pienākums samaksāt mazāku NĪN. Tādējādi pieteicēju prasījums atlīdzināt nepamatoti samaksāto NĪN faktiski uzskatāms par prasījumu novērst uzsāktās izpildes sekas.

Līdz ar to šim prasījumam ir piemērojama Administratīvā procesa likuma 253.panta otrā daļa – tiesa spriedumā norāda, kādā veidā iestādei jānovērš uzsāktās izpildes sekas, un uzdod iestādei šajā nolūkā noteiktā termiņā veikt konkrētas darbības.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pašvaldība iesniedza apelācijas sūdzību, kurā nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, un norāda, ka pieteicēju 2009.gada 19.novembra iesnieguma pamatojums bija nepilnīgs, t.i., netika norādīts pamats, kādēļ būtu maināms nekustamo īpašumu lietošanas mērķis, līdz ar to pieteicējiem labvēlīgs pašvaldības lēmums par zemes lietošanas mērķu maiņu netika pieņemts 2009.gadā.

[8] Administratīvā apgabaltiesa lietu apelācijas instancē izskata rakstveida procesā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai.

Motīvu daļa

[9] Izvērtējusi procesa dalībnieku izvirzīto argumentu pamatotību kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju pieteikums ir pamatots, bet pašvaldības apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

[10] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, tādēļ, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu, Administratīvā

apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un to neatkārto.

[11] Izvērtējot pašvaldības apelācijas sūdzībā izvirzīto argumentu par pamatojuma trūkumu pieteicēju 2009.gada 19.novembra iesniegumā, apgabaltiesa konstatē, ka tajā (*lietas 8.lapa*), tāpat kā pieteicēju 2010.gada 18.janvāra iesniegumā (*lietas 10.lapa*) ir ietverts pamatojums, kāpēc pieteicēji nepiekrīt nekustamo īpašumu lietošanas mērķim – zemes gabalu robežu plānos visa zemes platība vai tā lielākā daļa uzrādīta kā meža zeme.

Apgabaltiesa konstatē, ka izskatāmajā gadījumā administratīvais process iestādē uzsākts, pamatojoties uz pieteicēju 2009.gada 19.novembra iesniegumu.

Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmā daļa noteic, ka pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Lai iegūtu nepieciešamo informāciju un panāktu tiesisku, taisnīgu un efektīvu lietas izskatīšanu, iestāde pēc iespējas dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus.

Ja pašvaldība uzskatīja, ka pieteicēju sniegtā informācija bija nepilnīga, tai bija pienākums par to paziņot pieteicējiem, iesakot precizēt iesnieguma pamatojumu, it īpaši ņemot vērā, ka pieteicēji šo lūgumu saistījuši arī NĪN, kura apmēru ietekmē arī tas, kad tiek pieņemts lēmums par lietošanas mērķa maiņu, samaksu. Pašvaldības rīcība izskatāmajā gadījumā vērtējama kā izteikti formāla, turklāt administratīvajā procesā iestādē nav ievērots privātpersonu tiesību ievērošanas un procesuālā taisnīguma princips.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt *V.D.* un *R.O.* pieteikumu.

Atcelt Garkalnes novada domes 2010.gada 30.marta lēmumu Nr.E-09/117 ar tā pieņemšanas dienu.

Uzdot Garkalnes novada domei vienā mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas aprēķināt nekustamā īpašuma nodokli 2010.gadam *V.D.* un *R.O.* nekustamajiem īpašumiem, kas atrodas Garkalnes pagastā, */ciems/*, */ielas nosaukums/* 10, */ielas nosaukums/* 11, */ielas nosaukums/* 12, */ielas nosaukums/* 13, */ielas nosaukums/* 14, */ielas nosaukums/* 15, */ielas nosaukums/* 16, */ielas nosaukums 2/* 13, */ielas nosaukums 2/* 14, */ielas nosaukums 2/* 16, */ielas nosaukums 3/* 1, */ielas nosaukums 3/* 2, */ielas*

nosaukums 3/ 3 un */ielas nosaukums 3/* 5, ņemot par pamatu nekustamo īpašumu kadastrālo vērtību, kāda tā tika noteikta 2010.gada 4.martā, un atmaksāt *V.D.* un *R.O.* nepamatoti pārmaksātās nekustamā īpašuma nodokļa summas.

Uzdot Garkalnes novada pašvaldībai atlīdzināt *V.D.* samaksāto valsts nodevu Ls 20 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Kaļiņina

Tiesnese R.Paegle

Tiesnesis M.Vīgants